

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 283/2016
11.05.2017.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Гордане Ајншпилер Поповић, Бранка Станића, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Пољопривредна производња „АА“ из ..., кога заступа пуномоћник Марија Вучковић, адвокат из ..., против тужених за производњу и промет робе на велико и мало „ББ“ из ... у стечају и ДОО за производњу трговину и услуге „ВВ“ из ..., чији је пуномоћник Зоран Орел, адвокат из ..., ради побијања правних радњи стечајног дужника, вредност предмета спора 100.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 4706/14 од 24.02.2016.године, у седници већа одржаној дана 11.05.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ усваја ревизија тужиоца Пољопривредна производња „АА“ из ..., **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Привредног апелационог суда Пж бр. 4706/14 од 24.02.2016.године у ставу другом изреке тако што се одбија жалба туженог ДОО за производњу, трговину и услуге „ВВ“ из ... и потврђује првостепена пресуда Привредног суда у Сомбору П бр. 190/2013 од 03.04.2014.године у ставовима првом, другом, трећем и петом изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиоца.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца Пољопривредна производења „АА“ из ... изјављена против става првог изреке пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 4706/14 од 24.02.2016.године.

Образложење

Првостепеном пресудом Привредног суда у Сомбору П бр. 190/2013 од 03.04.2014.године, у ставу првом изреке делимично усвојен прецизирани тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке утврђено је да је без правног дејства према стечајној маси уговор о измирењу међусобног потраживања и пренос права својине који је закључен 10.11.2010.године и оверен 11.11.2010.године Ов бр. ... пред Основним судом у Сомбору, Судска јединица у Оцацима између хипотекарног дужника „ББ“ из ... и „ВВ“ ..., а који за предмет има продају свих

некретнина које су описане у листу непокретности број ... КО ..., ближе наведених у овом ставу изреке, заједно са свим основним средствима, објектима, опремом, машинама и ситним инвентаром везаним за технолошку целину, а које некретнине су пренете у лист непокретности број ... КО Ставом трећим изреке, обавезан је тужени „ВВ“ из ... да у стечајну масу врати све некретнине које су уписане у лист непокретности број ... КО ... заједно са свим основним средствима, објектима, опремом, машинама и ситним инвентаром везаним за технолошку целину. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев за утврђење да је без правног дејства према стечајној маси založna изјава коју је тужени „ББ“ из ... у стечају дао 05.08.2010.године и оверио под Ов бр. ... пред Основним судом у Сомбору, Судска јединица у Оџацима на основу које је Служба за катастар непокретности Оџаци дана 09.08.2010.године у смислу члана 15. Закона о хипотеци на целим непокретностима у власништву „ББ“ из ... у стечају уписала хипотеку на износ од 7.346.210,03 динара са законском затезном каматом рачунајући од дана доспећа који се износ дужник обавезао исплатити до 01.10.2010.године у корист туженог „ВВ“ из Ставом петим изреке, обавезани су тужени да солидарно тужиоцу накнаде трошкове поступка у износу од 131.800,00 динара, а ставом шестим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за законску затезну камату на досуђене трошкове парничног поступка од дана пресуђења до коначне исплате.

Привредни апелациони суд је побијаном пресудом Пж бр. 4706/14 од 24.02.2016.године у ставу првом изреке, одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио првостепену пресуду у ставовима четвртом и шестом изреке. Ставом другим изреке другостепене пресуде преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом, другом и петом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев за утврђење да је без правног дејства према стечајној маси уговор о измирењу међусобних потраживања и пренос права својине који је закључен између хипотекарног дужника „ББ“ из ... и „ВВ“ из ... дана 10.11.2010.године, оверен 11.11.2010.године пред Основним судом у Сомбору, Судска јединица Оџаци, под Ов бр. ..., а који за предмет има продају свих некретнина уписаних у лист непокретности број ... КО ..., ближе наведених у овом ставу изреке, заједно са основним средствима, објектима, опремом, машинама и ситним инвентаром везаним за технолошку целину, а које некретнине су пренете у лист непокретности број ... КО ..., те је обавезан тужилац да туженом „ВВ“ из ... на име проузрокованих трошкова поступка исплати износ од 110.300,00 динара, а у преосталом делу захтев друготуженог за накнаду трошкова је одбијен као неоснован.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права. Ревизију је засновао на одредби члана 404. ЗПП, због потребе да се размотри правно питање везано за тумачење појма незнатне накнаде у поступку одлучивања по побојној тужби, а обзиром на специфичности стечајног поступка.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије применом члана 403. став 2. тачка 2, 404. и 485. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14) и одлучио да је ревизија тужиоца дозвољена у делу којим се побија другостепена пресуда којом је другостепени суд преиначио првостепену пресуду

и одлучио о захтеву тужбе (став два изреке другостепене пресуде), а није дозвољена у делу којим је другостепени суд одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио првостепену пресуду (став један изреке) другостепене пресуде.

Одредба члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП прописује да је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака, при чему се у конкретном случају не ради ни о спору мале вредности јер је спор о непокретностима, нити о сметањуседа, нити о камати као споредном тражењу у којим случајевима би и ревизија из члана 403. став 2. била недозвољена.

Одредбом члана 404. ЗПП прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од 5 судија.

Одлучујући у смислу наведене законске одредбе Врховни касациони суд је закључио да ревизија тужиоца против става првог изреке другостепене пресуде којим је одбијена жалба тужиоца као неоснована и потврђења првостепена пресуда у ставовима четвртог и шестог изреке није дозвољена јер нема потребе да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, нити је потребно ново тумачење права. У наведеном делу правноснажно је одбијен тужбени захтев за утврђење да је без правног дејства према стечајној маси заложна изјава коју је дао првотужени 05.08.2010.године у корист друготуженог и на основу које је уписана вансудска извршна хипотека на спорним непокретностима и одбијен као неоснован захтев тужиоца за досуђењем законске затезне камате на трошкове поступка од пресуђења. Ревизијом тужиоца посебни разлози за одлучивање по одредби члана 404. ЗПП о овом побијаном делу другостепене пресуде се не наводе нити се посебно указује на погрешну примену материјалног права у овом делу, те нису испуњени услови за одлучивање Врховног касационог суда као о посебној ревизији тужиоца.

Обзиром да је вредност предмета спора означена на износ од 100.000,00 динара који износ је очигледно испод законом прописаног ревизијског цензуса од 100.000 евра у динарској противвредности на дан подношења тужбе, а који цензус је прописан одредбом члана 485. ЗПП ревизија тужиоца изјављена против става првог изреке другостепене пресуде је недозвољена, те је иста на основу члана 413. ЗПП одбачена и одлучено као у ставу другом и трећем изреке ревизијске пресуде.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у преиначеном делу где је ревизија тужиоца дозвољена, а исту испитао у границама прописаним одредбом члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

Предмет тужбеног захтева у овом делу је утврђење да је без правног дејства уговор о измирењу међусобног потраживања и пренос права својине који је закључен између тужених као хипотекарног дужника и повериоца, на основу

кога су у реализацији хипотеком обезбеђеног потраживања друготуженог спорне непокретности које су уписане у лист непокретности ... КО ..., са основним средствима, објектима, опремом, машинама и ситним инвентаром везаним за технолошку целину, продате друготуженом ради измирења потраживања у износу од 6.335.000,00 динара. Порез на промет непокретности и права по уговору одређен је и наплаћен за вредност некретнина од 32.572.982,92 динара. Према налазу вештака укупан неизмирени дуг првотуженог према друготуженом на дан закључења овог уговора 10.11.2010.године износио је 6.519.173,17 динара, без обрачуна законске затезне камате.

Код овако утврђених чињеница, првостепени суд је применом члана 124. став 1. Закона о стечају којим је регулисано да се правни послови и правне радње стечајног дужника без накнаде или уз незнатну накнаду могу побијати ако су закључени, односно предузети у последњих 5 година пре подношења предлога за покретање стечајног поступка усвојио тужбени захтев, обзиром да је уговор закључен 10.11.2010.године, а решење о отварању стечајног поступка донето 14.05.2012.године, те да се ради о правном послу уз незнатну накнаду имајући у виду висину потраживања друготуженог у односу на вредност непокретности, прихватајући вредност одређену од пореске управе као основицу за наплату пореза.

Код истог чињеничног стања, другостепени суд сматра да нису испуњени услови из члана 124. став 1. Закона о стечају за побијање правне радње стечајног дужника јер износ потраживања друготуженог према стечајном дужнику са којим је пребијен пренос права својине на непокретностима представља нешто више од 20% утврђене вредности пренетих непокретности, што по становишту другостепеног суда не представља незнатну накнаду. По становишту истог суда само вредност потраживања највише до 10% противвредности пренете имовине могла би представљати незнатну, накнаду у смислу наведене законске одредбе. Стога је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за утврђење да је без правног дејства према стечајној маси уговор о измирењу међусобног потраживања и пренос права својине на спорним непокретностима закључен између тужених 10.11.2010.године.

Изнето становиште другостепеног суда не може се прихватити. Одредбом члана 124. Закона о стечају прописано је да се правна радња или правни посао стечајног дужника без накнаде или уз незнатну накнаду могу побијати у законом прописаном року, који је у конкретном случају испоштован. Правни посао или правна радња уз незнатну накнаду представљају све оне правне послове или радње стечајног дужника којима се умањује сопствена имовина у корист неког другог лица, при чему стечајни дужник заузврат добија незнатну противвредност. Код правних послова и радњи које се побијају због располагања имовином уз незнатну накнаду прво треба утврдити вредност узајамних давања у новцу, а затим упоредити те вредности. Услови за побијање су испуњени, ако би се утврдило да је стечајни дужник примио незнатну вредност у односу на вредност имовине коју је пренео другом лицу. Незнатна вредност је фактичко питање које се цени у сваком конкретном случају. Правилно је првостепени суд вредност узајамних давања тужених утврдио у моменту закључења уговора када је предузета правна радња стечајног дужника која се тужбом побија. Правилно је и као вредност непокретности у време закључења спорног уговора узео износ који

је служио као основица за уплату пореза на пренос апсолутних права јер се то сматра тржишном вредношћу обзиром да је на ту основицу обрачунати порез и плаћен.

Законском одредбом из члана 124. став 1. Закона о стечају штите се повериоци стечајног дужника у случају да стечјни дужник располаже имовином без накнаде или уз незнатну накнаду фаворизујући тиме једног повериоца у односу на друге и угрожавајући принцип равномерног намирења поверилаца. У ситуацији када је имовином стечајног дужника намирено потраживање једног повериоца чија је вредност свега око 20% вредности уговором пренетих непокретности, ради се о очигледној несразмери узајамних давања која се може сматрати незнатном накнадом имајући у виду да је спорни правни посао који се тужбом побија само формално посао са накнадом, али се суштински због очигледне несразмере може уподобити правном послу без накнаде, чиме се испуњавају услови за примену одредбе члана 124. став 1. Закона о стечају и усвајање тужбеног захтева у овом делу.

На основу изложеног Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду, којом је усвојен тужбени захтев за утврђење да је без правног дејства према стечајној маси уговор о измирењу међусобног потраживања и пренос права својине на спорним непокретностима са основним средствима, објектима, опремом, машинама и ситним инвентаром уз обавезивање друготуженог да исте врати у стечајну масу првотуженог.

Враћањем на првостепену пресуду, која је у ставу пет садржала и одлуку о трошковима поступка, тужиоцу су досуђени парнични првостепени трошкови, а трошкове ревизијског поступка није тражио ни определио, те му исти нису ни досуђени.

На основу изложеног Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке ревизијске пресуде.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић